

MI-6; 'er heerste', aldus Somer die als medewerker, later als hoofd van het Bureau Inlichtingen van '43 af met beide diensten veel contact had, 'animositeit . . ., (zij) beoorloogden elkaar op alle mogelijke manieren . . .; die beiden waren water en vuur.'¹

Misschien is die beeldspraak in zijn algemeenheid wel juist, maar er waren bepaalde terreinen waarop specialisten *MI-5* en *MI-6* tot een uiterst effectieve samenwerking wisten te brengen. Taak van de *Intelligence* was niet alleen, juiste informatie betreffende de vijand te verzamelen maar ook onjuiste en dus misleidende informatie aan de vijand door te geven, anders gezegd: een *Spiel* op te zetten. Op dat gebied hebben de Engelsen in de tweede wereldoorlog grote successen behaald: nagenoeg alle geheime agenten die door de *Abwehr* naar Engeland uitgezonden waren of met wie de Engelsen in neutrale landen in contact kwamen, wisten zij 'om te draaien'. Een speciale commissie, aangeduid als het *XX-*, *Twenty-* of *Double Cross-Committee*², slaagde er van eind '39 af in, de *Abwehr* te voeden met een stroom van berichten waarvan de minder belangrijke juist, maar de belangrijke onjuist waren. Deze activiteit van de Britse *Intelligence* die zich buiten de normale apparaten van *MI-5* en *MI-6* om voltrok (de twee diensten waren er wél voortdurend bij ingeschakeld), is niet alleen militair-tactisch maar ook militair-strategisch van grote betekenis geweest. Om slechts één voorbeeld te noemen: het *Double Cross-Committee* heeft er belangrijk toe bijgedragen dat de Duitsers in '44 in de waan gebracht werden dat de Geallieerde landingen in Normandië slechts inleiding waren tot veel grotere landingen bij het Nauw van Calais; gevolg was dat het *Oberkommando der Wehrmacht* in de beslissende fase slechts een deel van zijn krachten tegen het Geallieerde bruggehoofd in Normandië durfde concentreren. Wij komen in ons volgend hoofdstuk (*Englandspiel*) op het werk van het *Double Cross-Committee* terug.

★

Voor elk bezet land in Europa had *MI-6* een aparte sectie. Hoofd van de *Dutch Section* werd in '40 William J. Hooper die vóór de oorlog geruime tijd lang verbonden geweest was aan het Haagse bureau van de *Secret Intelligence Service* dat als het *Passport Control Office* van de Britse legatie gecamoufleerd was. De *Dutch Section* had in de zomer van '40 vermoedelijk slechts twee geheime agenten in bezet Nederland (het is twijfelachtig of zij in het bezit waren van een zender) en beiden werden spoedig gearresteerd. De *Dutch Section* moest dus nieuwe agenten uitzenden; daartoe werkte zij samen met

¹ Getuige J. M. Somer, *Enq.*, dl. IV c, p. 18. ² *to double-cross* is: bedriegen.